

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานี ในด้านงานบริหารและบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 210 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ 21 โรงเรียน จำนวน 21 คน
 - 1.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการหรือผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ 21 โรงเรียน จำนวน 21 คน
 - 1.3 หัวหน้าหมวดวิชา 8 หมวดวิชา คือ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พละนันทนาการ งานและอาชีพ และศิลปะ จำนวน 168 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูผู้สอน 21 โรงเรียน จำนวน 239 คน คัดเลือกมาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวนร้อยละ 50 ของแต่ละหมวดวิชาจากจำนวนทั้งหมด 477 คน

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 449 คน

2. การสร้างเครื่องมือ

- 2.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ วารสาร ที่เกี่ยวกับความหมาย การใช้หลักสูตร บทบาทหน้าที่ของบุคลากร งานการใช้หลักสูตร หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาการใช้หลักสูตรทั้ง 10 ด้าน

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขทางด้านเนื้อหา ภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามให้ชัดเจนและเข้าใจยิ่งขึ้นแล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน พิจารณาเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.3 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **ลักษณะของเครื่องมือ** ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วยผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนการปฏิบัติงาน

ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอน ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติและเป็นผู้ใช้หลักสูตร แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มี 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และคำถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) จำนวน 10 ด้าน ประกอบด้วยงานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร (งานเอกสารหลักสูตร, งานสื่อการเรียนการสอน) การบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน (งานงบประมาณโรงเรียน การบริหารอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน งานห้องสมุด งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ) การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร และการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และคำถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) จำนวน 10 ด้าน ประกอบด้วยงานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร (งานเอกสารหลักสูตร, งานสื่อการเรียนการสอน) การบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน (งานงบประมาณโรงเรียน การบริหารอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน งานห้องสมุด งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ) การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการ

สอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร และการจัดตั้ง ศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากฝ่ายจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา ผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอนที่ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 21 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยนำหนังสือราชการที่ออกโดยกรมสามัญศึกษา ฝ่ายจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ และผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ถึงหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

3. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 20 โรงเรียนและ ใช้บริการไปรษณีย์ จำนวน 1 โรงเรียน โดยกำหนดระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 ถึงวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2543

4. แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 449 ชุด ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 393 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.52 จำแนกเป็นแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 186 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.57 และแบบสอบถามของครูผู้สอน จำนวน 207 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.61 ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	แบบสอบถามที่ส่งไป		แบบสอบถามที่ได้รับคืน
	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	210	186	88.57
ครูผู้สอน	239	207	86.61
รวม	449	393	87.52

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences/personal Computer Plus : SPSS/PC +) ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 ด้าน คือ งานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร (งานเอกสารหลักสูตร, งานสื่อการเรียนการสอน) การบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน (งานงบประมาณโรงเรียน, การบริหารอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน, งานห้องสมุด, งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ) การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร และการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้ หลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนคำถามปลายเปิดใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดลำดับความถี่และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 10 ด้าน คือ งานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร (งานเอกสารหลักสูตร, งานสื่อการเรียนการสอน) การบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน (งานงบประมาณโรงเรียน, การบริหารอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน, งานห้องสมุด, งานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ) การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร และการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนคำถามปลายเปิดใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดลำดับความถี่และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

(ประคอง การณสูตร, 2525)